

Gramatyka opisowa języka polskiego - opis przedmiotu

Informacje ogólne	
Nazwa przedmiotu	Gramatyka opisowa języka polskiego
Kod przedmiotu	09.3-WH-FiPIP-WH-FPP-GOP1-S19
Wydział	Wydział Humanistyczny
Kierunek	Filologia polska
Profil	ogólnoakademicki
Rodzaj studiów	pierwszego stopnia
Semestr rozpoczęcia	semestr zimowy 2019/2020

Informacje o przedmiocie	
Semestr	2
Liczba punktów ECTS do zdobycia	4
Typ przedmiotu	obowiązkowy
Język nauczania	polski
Sylabus opracował	dr hab. Anna Wojciechowska, prof. UZ

Formy zajęć					
Forma zajęć	Liczba godzin w semestrze (stacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (stacjonarne)	Liczba godzin w semestrze (niestacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (niestacjonarne)	Forma zaliczenia
Wykład	30	2	-	-	Zaliczenie
Ćwiczenia	30	2	-	-	Zaliczenie na ocenę

Cel przedmiotu

Nabycie wiedzy o funkcjonowaniu systemu języka polskiego, o jego podsystemach: fonologicznym, morfologicznym i syntaktycznym; nabycie umiejętności analizy zjawisk językowych na poszczególnych poziomach struktury języka.

Wymagania wstępne

brak

Zakres tematyczny

1. Zagadnienia ogólne

Język jako system. Podsystemy języka (fonologiczny, morfologiczny, syntaktyczny). Miejsce gramatyki w systemie języka.

2. Fonetyka z elementami fonologii

Alfabet fonetyczny. Budowa narządów mowy. Kryteria klasyfikacji głosek i ich charakterystyka artykulacyjna (samogłoski, spółgłoski, głoski niesylabiczne, odmianki głosek). Wymowa samogłosek nosowych we współczesnej polszczyźnie. Transkrypcja fonetyczna tekstu. Upodobnienia fonetyczne i ich rodzaje. Upodobnienie a uproszczenie. Fonetyka a fonologia, głoska a fonem, opozycje fonologiczne, warianty fonemu.

3. Morfologia (słowotwórstwo i fleksja)

Wyraz, leksem, morfem. Klasyfikacja morfemów (strukturalna, dystrybucyjna, funkcjonalna). Słowotwórstwo a fleksja. Morfonologia. Derywat (temat słowotwórczy, formant słowotwórczy). Rodzaje derywacji. Ogólna klasyfikacja derywatów (transpozycyjne, mutacyjne, modyfikacyjne). Strukturalne a realne znaczenie wyrazów. Kategoria słowotwórcza a typ słowotwórczy. Kategorie słowotwórcze rzeczowników.

Analiza słowotwórcza i morfemowa wyrazów (rzeczownik, przymiotnik, czasownik).

Polszczyzna jako język fleksyjny. Forma fleksyjna (temat fleksyjny, flektyw, końcówka fleksyjna). Paradygmat fleksyjny, typy paradygmatów. Deklinacja (odmiana rzeczownika: klasy deklinacyjne, końcówki wspólnofunkcyjne, osobliwości deklinacji rzeczownikowej; trudności w odmianie przymiotnika, liczebnika i zaimka). Koniugacja (typy budowy form czasownikowych: struktury fleksyjne, afleksyjne, aglutynacyjne, analityczne).

4. Składnia

Wypowiedzenie. Klasyfikacja wypowiedzi. Stosunki syntaktyczne w wypowiedzeniu, akomodacja syntaktyczna. Składniki wypowiedzenia pojedynczego: podmiot, orzeczenie, przydawka, dopełnienie, okolicznik. Obudowa wypowiedzenia. Analiza składniowa wypowiedzi pojedynczych, jednokrotnie złożonych (hipotaksa, parataksa) i wielokrotnie złożonych. Wskaźniki zespolenia w wypowiedzeniu złożonym.

Metody kształcenia

Wykład informacyjny, wykład konwersatoryjny, opis wyjaśniający, opis klasyfikujący, prezentacja.

Efekty uczenia się i metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się

Opis efektu	Symbol e efektów	Metody weryfikacji	Forma zajęć
student zna podstawową terminologię z zakresu fonetyki, fonologii, morfologii (słowotwórstwa i fleksji) oraz składni współczesnego języka polskiego	• KEP1_W02	• odpowiedź ustna • sprawdzian z progami punktowymi • wypowiedź pisemna	• Wykład • Ćwiczenia
student zna zakres posiadanej przez siebie wiedzy i posiadanych umiejętności, rozumie potrzebę ciągłego dokształcania się i rozwoju zawodowego	• KEP1_K01	• odpowiedź ustna • przygotowanie projektu • przygotowanie referatu	• Wykład • Ćwiczenia
student ma uporządkowaną wiedzę z zakresu fonetyki, fonologii, morfologii (słowotwórstwa i fleksji) oraz składni współczesnego języka polskiego	• KEP1_W05	• odpowiedź ustna • sprawdzian z progami punktowymi • wypowiedź pisemna	• Wykład • Ćwiczenia
student ma świadomość kompleksowej natury języka i wielopoziomowości jego funkcjonowania (od zamkniętego zbioru asementycznych w izolacji dźwięków, poprzez semantyczne morfemy, leksemy i ich realizacje w postaci wyrazów tekstowych, aż do komunikatów – wypowiedzeń)	• KEP1_W15	• odpowiedź ustna • przygotowanie projektu • przygotowanie referatu	• Wykład • Ćwiczenia
student posługuje się podstawowymi pojęciami i paradygmatami badawczymi z zakresu językoznawstwa	• KEP1_U12	• odpowiedź ustna • przygotowanie projektu • przygotowanie referatu	• Wykład • Ćwiczenia
student efektywnie potrafi współdziałać z członkami zespołu i pracować pod kierunkiem	• KEP1_K03	• obserwacja i ocena aktywności na zajęciach • obserwacje i ocena umiejętności praktycznych studenta • przygotowanie projektu • przygotowanie referatu	• Wykład • Ćwiczenia

Warunki zaliczenia

Aktywny udział w zajęciach, przygotowanie referatu lub prezentacji, pozytywne oceny ze sprawdzianów.

Literatura podstawowa

- Nagórko A., *Podręczna gramatyka języka polskiego*, Warszawa 2010.
- Nagórko A., *Zarys gramatyki polskiej*, Warszawa 2002.
- Strutyński J., *Gramatyka polska*, Kraków 2006.
- Wierchowśka B., *Fonetyka i fonologia języka polskiego*, Wrocław 1980.
- Ostaszewska D., Tambor J., *Fonetyka i fonologia współczesnego języka polskiego*, Warszawa 2004.
- Grzegorzcykowa R., *Zarys słowotwórstwa polskiego. Słowotwórstwo opisowe*, Warszawa 1979.
- Tokarski J., *Fleksja polska*, Warszawa 1987.
- Bańko M., *Wykłady z polskiej fleksji*, Warszawa 2002.
- Jodłowski S., *Podstawy polskiej składni*, Warszawa 1985.
- Grzegorzcykowa R., *Wykłady z polskiej składni*, Warszawa 1999.

Literatura uzupełniająca

- Gramatyka współczesnego języka polskiego. Fonetyka i fonologia*, red. H. Wróbel, Kraków 1995.
- Gramatyka współczesnego języka polskiego. Morfologia*, red. R. Grzegorzcykowa, R. Laskowski, H. Wróbel, Warszawa 1999.
- Saloni Z., Świdziński M., *Składnia współczesnego języka polskiego*, Warszawa 2001.
- Boniecka B., *Składnia współczesnego języka polskiego*, Lublin 1998.
- Strutyński J., *Gramatyka polska. Wprowadzenie. Fonetyka. Fonologia. Morfologia*, Kraków 1996.
- Klemensiewicz Z., *Podstawowe wiadomości z gramatyki języka polskiego*, Warszawa 1981.
- Szober S., *Gramatyka języka polskiego*, Warszawa 1993.
- Cząstka-Szymon B., Synowiec H., Urban K., *Mały słownik terminów gramatycznych*, Kraków-Warszawa 1996.
- Encyklopedia wiedzy o języku polskim*, red. S. Urbańczyk, Wrocław 1978, nowe wyd. *Encyklopedia języka polskiego*, Wrocław 1991.
- Język polski. Kompendium*, red. M. Derwojedowa, H. Karaś, D. Kopcińska, Warszawa 2005.

Uwagi

brak

Zmodyfikowane przez dr Krystian Saja (ostatnia modyfikacja: 04-07-2019 14:38)